

Reactie van PROUD, belangenvereniging van sekswerkers in Nederland, op het door Groen Links ingediende amendement op het wetsvoorstel van de CU, PvdA en SP om klanten van prostituees die worden gedwongen (en dit redelijkerwijs hadden moeten vermoeden), strafbaar te stellen.

Met dit amendement wordt «redelijkerwijs moet vermoeden» in de strafbepaling vervangen door «ernstige reden heeft om te vermoeden». Het betreft hier bewuste schuld. Dat betekent dat iemand pas strafbaar is als het niet anders kan dan dat hij zich bewust was van het slachtofferschap van mensenhandel. Het gaat hier om de zwaarste vorm van schuld. Het verschil met gewone culpa (het redelijkerwijs moeten vermoeden) is dat gewone onachtzaamheid of onoplettendheid niet tot strafrechtelijke aansprakelijkheid leidt.

PROUD vindt het een kleine verbetering maar of het effectief wat uitmaakt, wordt sterk betwijfeld. Het blijft een vermoeden en dat is een vaag begrip. Pas als een klant 'echt en aantoonbaar weet' dat een sekswerker uitgebuit wordt; is er gegronde reden om iemand op te pakken.

Naar blijkt, is men ervan overtuigd dat een sekswerker werkzaam in een onvergund bordeel, iemand die thuiswerkt of iemand die uit het buitenland afkomstig is en slecht Nederlands of Engels spreekt, een mogelijk slachtoffer van uitbuiting of gedwongen prostitutie kan zijn. Dit beeld is niet correct. Een illegaal bordeel hoeft niet te betekenen dat er sprake is van gedwongen prostitutie; net als dat een legale werkplek geen garantie is voor vrijwilligheid.

Veel sekswerkers werken graag thuis of als zelfstandig escort om reden van zelfstandigheid en privacy. Dit bestrijden, zorgt ervoor dat zij eerder slachtoffer kunnen worden van uitbuiting. Bovendien is het aantal vergunde bedrijven door strenge en ontmoedigende regelgeving steeds meer aan het afnemen. Wil de overheid graag zicht houden op de erotische branche dan zal zij het aantrekkelijk moeten houden om vergund en in het zicht te werken.

PROUD stelt het op prijs dat de overheid pogingen onderneemt om slachtoffers van gedwongen prostitutie en uitbuiting te helpen en daders aan te pakken. Ook binnen PROUD denken we hier hierover na. Seks hebben met iemand waarvan je weet dat die persoon het niet wil, noemen we echter verkrachting; dit is een strafbaar feit en heeft eigenlijk niets met ons vak te maken. Klanten (op wat voor manier dan ook) strafbaar stellen, is een middel dat ons het werk moeilijk maakt en eerder een tegengesteld effect zal hebben. Het zal de veiligheid van sekswerkers in gevaar brengen, zoals ook uit onderzoek van Amnesty International blijkt.

We vrezen dan ook dat deze wet slechts een symbolisch effect zal hebben. Dit lost niet het probleem van mensenhandel op. Als dat zo was, zouden de landen waar prostitutie verboden is of waar klanten strafbaar zijn, vrij zijn van mensenhandel en uitbuiting. En dat is niet het geval. Hoogstens is het daar minder zichtbaar

In landen waar sekswerk (of elementen daaruit) strafbaar is, is dwang en uitbuiting pas écht een probleem. Prostitutie en mensenhandel zijn bovendien niet hetzelfde, netzomin als de champignonteelt en mensenhandel dat zijn.

Om u een voorbeeld te geven van hoe ingewikkeld deze materie kan zijn: slachtoffers van uitbuiting werken lang niet altijd onder dwang. Er kan misbruik gemaakt worden van omstandigheden die leiden tot uitbuiting, zonder dat je (al dan niet met geweld) gedwongen hoeft te worden om dit werk te doen.

Uitbuiting is meestal financieel gerelateerd. Het is niet het werk zelf dat een probleem vormt, maar het feit dat de sekswerker gedwongen wordt om (een deel van) haar geld af te staan aan iemand die haar 'zaken behartigt'. Iemand die vanuit bijvoorbeeld Bulgarije naar Nederland komt om hier in de prostitutie te werken, weet meestal niets van de regelgeving. Je moet je inschrijven op diverse plekken, belasting betalen, een woon- en werkplek zoeken, etcetera. Als dit beter zou worden uitgelegd en het gemakkelijker zou zijn om zelf een woning te huren (wat nu nog veel geweigerd wordt door verhuurders uit angst voor een illegaal bordeel zodra ze weten wat de persoon in kwestie voor werk doet), vallen sekswerkers minder snel in handen van uitbuiters of mensenhandelaars die hen vervolgens verder aan zich weten te binden door middel van manipulatie, chantage of afhankelijkheid van de organisatie van hun hele leven.

Een klant zal dit niet merken en draagt in deze nergens schuld voor. Degene die we willen hebben is de werkelijke uitbuiters, en die is alleen maar te pakken zodra het slachtoffer zich veilig genoeg voelt om hier aangifte tegen te doen of over te praten met iemand. En vaak is dat de klant, een collega of de exploitant.

Wat mensen helpt om uitbuiting te voorkomen of op te lossen, is een veilige werk-en leefomgeving, zonder maatschappelijke uitsluiting en wetten die hen beschermen en rechten geven. Dáár zou de overheid energie in moeten steken inplaats van in het verder aanscherpen van regelgeving die sekswerkers en hun klanten alleen maar bang maakt en van zich af jaagt.

Onderzoek dat de GGD Amsterdam recent heeft gedaan, bewijst de betrokkenheid van klanten bij het welzijn van sekswerkers. Klanten vormen een belangrijke informatiebron. Indien zij het risico lopen een boete of gevangenisstraf te krijgen, zullen zij mogelijke misstanden niet meer durven melden. Zoals nu nog wel het geval is.

PROUD vindt het wetsvoorstel zinloos want het zal op geen enkele wijze een positieve bijdrage leveren aan de emancipatie en positie van sekswerkers in het algemeen of het oplossen van de problemen voor sekswerkers die op enige wijze worden uitgebuit.

Negatieve neveneffecten zijn een verdere toename van stigma en het verder criminaliseren van de sector. Vreemd genoeg zal de wet juist een extra belasting zijn voor slachtoffers van mensenhandel en die wenst u juist te beschermen. Zij zullen nóg meer uit het zicht gehouden worden en dus nog moeilijker te vinden zijn door hulpverlening.

Nadere informatie over PROUD kunt u vinden op de website:

www.wijzijnproud.nl

Enge Kerksteeg 3
1012 GV Amsterdam
Tel: 06-28 44 55 37

